

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БОРИСЛАВСЬКИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 3
БОРИСЛАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ДРОГОБИЦЬКОГО РАЙОНУ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

82300, м. Борислав, вул. Шкільна, 19 тел. (0-3248) 5-28-55, E-mail: zosh3_borislav@ukr.net

НАКАЗ

01.09.2025

№ 93

**Про затвердження Положення щодо
протидії булінгу (цькування) в закладі
освіти**

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03.02.2020 року за № 111/34394, наказу Міністерства освіти і науки від 26.02.2020 року № 293 «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», листа Міністерства освіти і науки від 20.03.2020 року №6/480-20 «Про план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», з метою створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти, вільного від насильства та булінгу (цькування),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію Положення щодо протидії булінгу (цькуванню) в Бориславському ЗЗСО І-ІІІ ступенів №3 (додаток 1).
2. Положення щодо протидії булінгу (цькуванню) в Бориславському ЗЗСО І-ІІІ ступенів №3, оприлюднити на офіційному сайті закладу освіти та довести до відома педагогічного, учнівського і батьківського колективу закладу освіти.
3. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з виховної роботи Оксану КОЗАР.

Директор

Володимир ДРАГАН

З наказом ознайомлена:

Оксана КОЗАР
01.09.2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У БОРИСЛАВСЬКОМУ ЗЗСО І-ІІІ СТУПЕНІВ №3

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення щодо протидії булінгу (цькуванню) у Бориславському ЗЗСО І-ІІІ ступенів №3 (далі – Положення) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу та розроблене у відповідності до документів, перелічених у Додатку 1.

1.2. Основною метою щодо протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу Бориславського ЗЗСОІ-ІІІст.№3, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя всіх його учасників: здобувачів освіти, педагогічних працівників, співробітників.

1.3. Головними завданнями є ознайомлення учасників освітнього процесу з поняттям «булінг», його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій; зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах здобувачів освіти із навколишнім світом; підвищення рівня самосвідомості учнів, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «я» та один із одним; вміння вільно виражати почуття.

1.4. Робота щодо протидії булінгу базується на ряді концептуальних положень Конституції України, законах України «Про освіту», закон України «Про повну загальну середню освіту», наказів Міністерства освіти і науки України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», рішень педагогічної ради з урахуванням органічного взаємозв'язку процесу навчання та виховання.

ІІ. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1. Виходячи із практичних спостережень, можна визначити такі форми булінгу:

- *фізичний булінг* – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знуцання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабїж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та ін.;
- *сексуальний булінг* є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру. Його важко розпізнати, тому що жертва сексуального боулінгу панічно боїться розповісти про це дорослим, замикається в собі, постійно плаче на самоті, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду.
- *психологічний булінг* – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви. До цієї форми можна віднести:
 - *вербальний булінг*: образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;
 - *кібербулінг* – новітній спосіб знуцання з використанням електронних засобів комунікації, який включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- *систематичність* (повторюваність) діяння;

- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

III. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

3.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у навчальному закладі є постійним системним процесом, спрямованим на:

визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

3.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у навчальному закладі ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним колективом навчального закладу і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;

3.3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у закладі освіти є:

- створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;
- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) у навчальному закладі;
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння

запобігання булінгу (цькуванню).

3.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у навчальному закладі.

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує директор навчального закладу в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища у навчальному закладі.

Заплановані заходи повинні:

- спрямовуватись на задоволення потреб у навчальному закладі у створенні безпечного освітнього середовища;
- мати вимірювані показники ефективності;
- залучати всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року директор навчального закладу забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

Заплановані заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

3.5. Основними функціями щодо протидії булінгу є:

- *діагностика* – соціальне і психологічне вивчення здобувачів освіти, вчителів і співробітників, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих учнів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;
- *корекція* – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умов необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);
- *реабілітація* – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги учням, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища;
- *профілактика* – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;
- *психологічна просвіта* – підвищення психологічної культури здобувачів освіти, вчителів та співробітників навчального закладу.